

**DOKUZ EYLÜL
ÜNİVERSİTESİ
BUCA EĞİTİM
FAKÜLTESİ**

**TEMEL EĞİTİM
BÖLÜMÜ
OKUL ÖNCESİ
EĞİTİMİ
ANABİLİM DALI
PAYDAŞ ANALİZİ
RAPORU**

DOKUZ EYLÜL ÜNİVERSİTESİ
BUCA EĞİTİM FAKÜLTESİ
TEMEL EĞİTİM BÖLÜMÜ
OKUL ÖNCESİ EĞİTİMİ ANABİLİM DALI
PAYDAŞ ANALİZİ

Bu çalışma, Bologna Bilgi paketinin hazırlanma sürecinde, Dokuz Eylül Üniversitesi, Okul Öncesi Eğitimi Anabilim Dalı'nın öğretim programında yapılacak değişikliklere ışık tutabilmek amacıyla ana bilim dalı bologna çalışma grubu tarafından düzenlenmiştir. Bu kapsamda paydaş analizinin bilimsel temellere sahip olabilmesi amacıyla paydaşların öğretim programı ile ilgili görüşlerini ortaya çıkartmaya yönelik farklı çalışma konuları belirlenerek bu çalışma konuları üzerinden veri toplama araçları geliştirilmiş, veriler toplanmış, analiz edilmiş ve raporlaştırılmıştır.

Bu kapsamda, ilk olarak Okul Öncesi Eğitimi Anabilim Dalı iç paydaşları olarak bölüm öğrencilerinin ve anabilim dalı öğretim elemanlarının görüşleri alınmıştır. Bu süreçte Okul Öncesi Eğitimi Anabilim dalı öğrencileriyle yüz yüze görüşmeler, öğretim elemanlarına ise yarı yapılandırılmış görüşmeler gerçekleştirilmiştir. Dış paydaş olarak da alanda çalışan okul öncesi öğretmenleri ile odak grup görüşmeleri yapılmıştır. Bu kapsamda, bu rapor bağlamında aşağıdaki araştırma konuları incelenmiştir.

- Okul Öncesi Eğitimi Anabilim Dalı Öğrencilerinin Öğretim Planındaki Dersleri Değerlendirmeleri
- Okul Öncesi Eğitimi Anabilim Dalı öğretim elemanlarının öğretim planındaki dersleri değerlendirmeleri
- Alanda çalışmakta olan okul öncesi öğretmenlerinin, öğretmenlerde bulunması gereken niteliklerle ilgili görüşleri belirlenmiştir.

İç ve dış paydaşlardan yukarıdaki araştırma konularına yönelik elde edilen sonuçlar dikkate alınarak bölüm eğitim amacı ve program çıktıları belirlenmiştir.

Okul Öncesi Öğretmenlerine Yönelik Odak Grup Çalışması

Katılımcılar

Odak grup çalışmasına alanda aktif olarak çalışan altı öğretmen katılmıştır. Öğretmenlerden ikisi üç, diğerleri beş, altı, yedi ve on bir yıldır okul öncesi öğretmeni olarak görev yapmaktadır. Katılımcılardan biri mastır yapmış olup, bir diğeri mastır yapmaktadır. Tüm katılımcılar bayan öğretmenlerden oluşmaktadır.

Odak Grup Görüşme Soruları

1. Bir okul öncesi öğretmeninde olması gereken yeterliliklerin neler olduğunu düşünüyorsunuz?
2. Kendi lisans eğitiminiz süresince almış olduğunuz derslerin alanda çalışırken size ne düzeyde faydalı olduğunu düşünüyorsunuz?
 - i. Almış olduğunuz lisans eğitiminin güçlü yanları nelerdir?
 - ii. Almış olduğunuz lisans eğitiminin eksik bulduğunuz yönleri nelerdir?
 - iii. Yaşadığınız sıkıntılar nelerdir?
3. Okul öncesi öğretmenliği programında sizce yer alması gereken ama şuan bulunmayan dersler nelerdir? İçeriklerinin nasıl olması konusunda görüşleriniz nelerdir?
4. Sizce okul öncesi programında içeriklerinin yetersiz/uygun olmadığını düşündüğünüz dersler var mı? Cevabınız evet ise içeriklerinin nasıl değiştirilmesi konusunda görüşleriniz nelerdir.

Sonuçlar

Olması gereken yeterlilikler: Genel olarak öğretmenler sevgi, sabır, iletişimde yeterlilik, yaratıcılık, yeniliklere açık olma gibi özelliklerin okul öncesi öğretmenlerinde olması gereken en önemli özellikler olduğunu belirtmişlerdir. Bununla birlikte, okul öncesi öğretmenlerinin aile ile iletişimde, kimden nasıl yardım alacağı konusunda, krize karşı müdahalede, çocukların seviyesine inebilme konusunda da yeterli olmaları gerektiğini dile getirmişlerdir.

Lisans eğitiminin eksik bulunduğu yönleri: Katılımcılar çocukların düzeyine uygun drama öğretimi, okul öncesinde sınıf yönetimi, anne baba eğitimi, etkili iletişim, değer eğitimi, İngilizce derslerinin yer alması ve de olanların içeriğinin yeterli hale getirilmesi gerektiğini belirtmişlerdir. Öğretmenler her teorik dersin uygulamasının olması gerektiği, uygulama-stajın daha erken dönemlerde birinci ya da ikinci sınıfta başlaması gerektiğini ileri sürmüşlerdir.

Önerilen Dersler: Değer eğitimi, Etkili İletişim, Anne baba eğitimi, Okul öncesi sınıf yönetimi Özel eğitim derslerinin, kaynaştırmaya yönelik derslerin yetersiz olduğu bunlara ağırlık verilmesi gerektiği konusunda da görüşler beyan edilmiştir.

Odak grup görüşmesinde elde edilen sonuçlar tablolastırılarak aşağıda sunulmuştur.

Tablo 1.

Odak Grup Çalışması Sonuçları

	<i>n</i>
	6
	6
	4
<i>Yeterlilik</i>	6
	6
	3
	4
<i>Lisans eğitiminin Güçlü yanları</i>	6
	5
<i>Güçsüz yanları</i>	3
	5
<i>Yer almasını istenilen dersler</i>	3
	6
	1
<i>Yeterli bulunmayan dersler</i>	1
	3

Öğretmen Adaylarının Okul Öncesi Programına Yönelik Görüşleri

Okul öncesi öğretmen adaylarının almış oldukları eğitimi değerlendirmeleri ve bu amaçla kendilerini ne kadar yeterli gördüklerini belirlemek amacıyla araştırmacılar tarafından açık uçlu sorular hazırlanmıştır. Görüşme formundaki sorular arasında, üniversitedeki aldıkları eğitimi meslekte kullanacakları becerileri kazandırmadaki yeterliği hakkında sorular bulunmaktadır. 28 öğretmen adayı ile yüz yüze görüşmeler gerçekleştirilmiştir. Veriler içerik analizine tabi tutulmuş ve iki araştırmacı tarafından kodlanmıştır. Kodlanan veriler üzerinde frekanslar hesaplanmıştır. Bulgular tablolarla aşağıda sunulmaktadır.

Tablo 2.

Öğretmen Adaylarının Mesleki Bilgi Ve Becerileri Kazanmalarına İlişkin Görüşleri

Evet	Hayır	Kısmen
3	13	12

Öğretmen adaylarının vermiş oldukları cevaplar incelendiğinde büyük çoğunluğunun üniversitede almış oldukları eğitimle meslekte kullanacakları bilgi ve becerileri tam olarak kazanamadıklarını belirtmişlerdir. Bu cevapların nedenleri aşağıdaki tabloda daha ayrıntılı verilmektedir.

Tablo 3.

Öğretmen Adaylarının Kazandıklarını ve Kazanamadıklarını Belirttikleri Beceriler

Kazanılan Beceriler	Frekan s	Kazanılmayan Beceriler	Frekans
Teorik bilgi	12	Uygulamaya dönük beceriler	5
Farklı materyaller hazırlayabilme	5	Uygulama ile okul çok farklı	2
Müzik etkinlikleri	4	Deneyim	2
İletişim becerileri	3	Okul-aile işbirliği sağlama	1
Çocukların yaratıcılığını geliştirme	2	Öğrenciyi tanıma	1
Farklı zeka alanlarına hitap edebilme	2	Etkinlikler arası geçiş	1

Tablo 3'te görüldüğü gibi öğretmen adayları en çok teorik bilgi, farklı materyaller hazırlayabilme, müzik etkinlikleri, iletişim becerileri, yaratıcılığı geliştirme, farklı zeka alanlarına hitap edebilme gibi becerileri kazandıklarını belirtmişlerdir. Ancak, uygulamaya yönelik beceriler, okul aile işbirliğini sağlayabilme, etkinlikler arası geçiş gibi konularda kendilerini yetersiz hissettikleri gözlenmektedir.

Tablo 4.

Öğretmen adaylarının sorun çözme becerilerine ilişkin görüşleri

Evet	Hayır	Kısmen
3	20	5

Öğretmen adaylarının vermiş oldukları cevaplar incelendiğinde büyük çoğunluğunun üniversitede almış oldukları eğitimle meslekte karşılaştıkları tüm sorunların üstesinden gelebilecek becerileri kazanamadıklarını belirtmişlerdir. Bu cevapların nedenleri aşağıdaki tabloda daha ayrıntılı verilmektedir.

Tablo 5.

Öğretmen Adaylarının Sorun Çözmeye Yönelik Kazandıklarını ve Kazanamadıklarını Belirttikleri Görüşler

Olumlu ifadeler	Frekans	Olumsuz ifadeler	Frekans
Teorik bilgilerim var	7	Çocuklardan çok velilerle sorun yaşıyoruz	6
Uygulama okulunda görüyoruz	3	Uygulama yapamıyoruz	7
Her türlü materyali geliştirebilirim	2	Özel durumu olan çocuklara nasıl yaklaşacağımı bilmiyorum	4
Çocuk ruh sağlığı konusunda iyiyim	2	Çocuk ruh sağlığı konusunda iyi değilim	2
Etkinlik geliştirebilirim	1	Okul yönetimi ile ilişkiler konusunda yetersizim	2

Öğretmen adaylarının bu soruya vermiş oldukları cevaplar incelendiğinde sorunların çözümüne yönelik görüşlerinin olumsuz olduğu gözlenmektedir. Adaylar en çok uygulama yapamamaktan şikayet ederken, veli iletişimde de kendilerini yetersiz gördüklerini belirtmişlerdir. Ayrıca sınıflarda özel durumu olan çocuklar bulunduğu da (örneğin dikkat eksikliği, öğrenme güçlüğü, aile problemleri vb.) ne yapacakları konusunda da kendilerini yeterli görmemektedir. Öğretmen adayları 3. Yılda özel eğitim dersi almış olmalarına rağmen bu konuda kendilerini yetersiz görmelerini dersin uygulamasının olmamasına bağlamaktadırlar. Bu bulgulara dayanarak okul öncesi öğretmen yetiştirme programlarında uygulamalara daha fazla yer verilmesi gerektiği gerçeği ortaya çıkmaktadır.

Tablo 6.

Öğretmen Adaylarının Okul Öncesi Programını Uygulamaya Yönelik Görüşleri

Evet	Hayır	Kısmen
6	11	11

Öğretmen adaylarının vermiş oldukları cevaplar incelendiğinde üniversitede almış oldukları eğitimle okul öncesi programını uygulamaya yönelik becerileri tam olarak kazanamadıklarını belirtmişlerdir.

Tablo 7.

Okul Öncesi Programını Uygulamaya Yönelik Kazanmış Oldukları Becerilere İlişkin Görüşler

Olumlu ifadeler	Frekans	Olumsuz ifadeler	Frekans
Zamanla geliştiririm	4	Teori var pratik yok	5
Stajlar verimli oldu	2	Dersler verimsizdi	2
Kişisel özelliklerim ile başarılı olacağıma inanıyorum	3	Veli ziyaretlerini yapamam	1
Yeni yöntemleri öğrendik	1	Programı yeterince öğrenemedim	1
Araştıırım	1	Yeterli görmüyorum	1

Öğretmen adaylarının vermiş olduğu cevaplardan genel olarak programı uygulamaya yönelik kendilerini kısmen yeterli gördükleri sonucu çıkmaktadır. Bu konuda da zamanla kendilerini geliştirebileceklerine inanmakta, staj uygulamalarında yararlanmakta olduklarını belirtmişlerdir. Olumsuz yöndeki görüşlere bakıldığında ise uygulamadaki yetersizlik tekrar vurgulanmaktadır.

Okul Öncesi Öğretim Elemanları Görüşleri

Okul Öncesi Öğretmenliği anabilim dalında görev yapmakta olan altı öğretim elemanının okul öncesi öğretmenliği anabilim dalı programı ve öğretmen adaylarında olması gereken nitelikler konularında görüşlerine başvurulmuş, dört öğretim elemanından geri bildirim alınmıştır. Görüşme formundan elde edilen sonuçlar aşağıda sunulmuştur.

Görüşme Formu Soruları:

1. Sizce okul öncesi öğretmenin mesleki bilgi ve beceriler açısından hangi yeterliliklere sahip olması gerekir?
2. Sizce Dokuz Eylül Üniversitesi Okul Öncesi Öğretmenliği Anabilim dalı eğitim programı öğrencilerin bu yeterliliklere sahip olması açısından yeterli midir? Nedenlerini açıklayınız.
3. Okul öncesi öğretmenliği anabilim dalında şu anda mevcut olan program, eğitim ve öğretiminde tespit ettiğiniz eksiklikler ve bu eksiklikleri gidermeye yönelik önerileriniz nelerdir.

Bulgular

Sizce okul öncesi öğretmenin mesleki bilgi ve beceriler açısından hangi yeterliliklere sahip olması gerekir?

- İnsan sevgisi
- Mesleğini sevme
- Eleştirel, yaratıcı, problem çözme gibi düşünce becerilerine sahip olma
- İletişim becerileri(öğrenci ve velilerle)
- Çağdaş öğrenme kuramlarını bilme ve uygulama
- Sınıf yönetiminde etkinlik
- Sabır
- Aktif öğrenme yöntemlerinin okul öncesine uyumlaştırılarak kullanılması

- Yenilikleri takip etme, araştırma yapabilme
- Bilgiye ulaşabilme
- Erken çocukluk dönemi özelliklerine hakim olma
- Milli Eğitim programında verilen kazanımlara ait yeterlilikler
- Sosyal farkındalık
- İnsan sevgisi
- Mesleğini sevme

Sizce Dokuz Eylül Üniversitesi Okul Öncesi Öğretmenliği Anabilim dalı eğitim programı öğrencilerin bu yeterliliklere sahip olması açısından yeterli midir? Nedenlerini açıklayınız

Yeterli	n=2	Kısmen Yeterli	n=2
<ul style="list-style-type: none"> • Program genel olarak yeterlidir. Özellikle öğretim elemanı sayısının artması buna olanak sağlamıştır. 		<ul style="list-style-type: none"> • Teorik yükünün fazlalığının uygulama imkanını azaltması • Derslerin gerçek yaşam okul ortamıyla ilişkisinin kurulmaması • Öğrenci sayısının fazlalığı • Fiziksel koşulların yetersizliği 	

Öneriler

- Her dersin uygulamalarının olması
- Öğretmen uygulamalarının erken başlaması ve dönemlerinin artırılması
- Dil kazanımı ile ilgili derslerinin açılması
- Sanat ve sanat faaliyetine yönelik dersler eklenmesi
- Seçmeli derslerinin artırılması
- Uygulamalara ağırlık verilmesi
- Öğretim üyelerinin alanı bilmesi, alandaki uygulamaları takip etmesi
- Sınıftaki fiziki koşulların iyileştirilmesi
- Alan derslerine uygun atölye ve uygulama odalarının oluşturulması
- Öğretim elemanlarının branşlaşarak belli konularda belli konularda uzmanlaşması

Bu çalışmada, Okul Öncesi Eğitimi Anabilim Dalı için Bologna iş paketi kapsamında, öğretim programının yenilenmesine yönelik iç ve dış paydaşların görüşleri bilimsel araştırma yöntemlerine uygun olarak analiz edilerek sunulmuştur. Elde edilen veriler ışığında ana bilim dalının program çıktıları oluşturulmuş ve aşağıda sunulmuştur.

PROGRAM ÇIKTILARI

1. Türk Eğitim Sistemi'nin amaç, yapı ve işleyişini, sınıf yönetimi yaklaşımlarını ve eğitim ile ilgili kavramları açıklayabilme
2. Okul öncesi eğitim alanında lisans düzeyinde öğretmenlik mesleği, genel kültür ve temel bilimlerle ilgili kavram, teori, uygulamalar hakkında bilgi sahibi olma
3. Okul öncesi çağıdaki çocukların bilişsel, psiko-sosyal, ruhsal, bedensel özellikleri hakkında bilgi sahibi olma
4. İnsanın gelişim, öğrenme ve rehberlik süreçlerini tanıyabilme ve bu süreçlerin öğrenci gelişimi ile ilişkisini tanımlayabilme
5. Okul öncesi çağıdaki çocukların ailelerinin özelliklerini, beslenme, sağlık ve eğitim alanlarındaki ihtiyaçlarını bilme
6. Okul öncesi eğitim çerçevesinde çocuğu, aileyi ve okulu/öğretmenleri destekleyecek materyal ve eğitim programları hazırlama, uygulama ve bilişim araçları ile iletişim teknolojilerini kullanma becerisine sahip olma
7. Okul öncesi eğitim çağındaki çocukların müzik, edebiyat, resim, spor, dans gibi farklı alanlardaki yeterliliklerini tanıyıp bunları geliştirecek uygun ortamları hazırlama
8. Okul öncesi eğitim çağındaki çocukların eğitimini destekleyecek fen, matematik gibi farklı, temel bilim alanlarını bilme ve bu alanlarda etkinlik tasarlayabilme
9. Okul öncesi eğitim alanında bilimsel çalışmalar yapabilmek için gerekli istatistik, ölçme, değerlendirme, teknoloji kullanımı gibi alanlarda temel beceri sahibi olabilme
10. Okul öncesi eğitim alanındaki uygulama süreçleriyle ilgili gelişmeleri izleyip iletişim kurabilecek düzeyde yabancı dil bilgisine sahip olma
11. Okul öncesi eğitim alanında disiplin içi ve disiplinler arası bağımsız davranma, eleştirel düşünme, inisiyatif kullanma, bireysel ve bir ekip içinde sorumluluk alma ve yaratıcılık becerisine sahip olma
12. Öğretmenlik mesleği ile ilgili uygulamalarda olası karmaşık durumlarla karşılaşıldığında sorumluluk alarak çözüm yolları üretme.
13. Okul öncesi eğitim alanında ulusal ve uluslararası eğitim problemlerini tanımlama, modelleme ve çözümlenme becerisine sahip olma

14. Kişisel, eğitsel, mesleki gelişimini sürekli olarak izleyerek gerçekçi değerlendirmelerde bulunma ve sürekli gelişim için belirleyeceği kişisel hedefler doğrultusunda ilerleyebilme
15. Alanındaki yeni gelişmeleri yayın taraması, seminer, konferans, çalıştay gibi mesleki etkinlikler yoluyla takip edebilme, kazanımlarını diğer meslektaşlarıyla paylaşma
16. Yaşam boyu öğrenmeye ilişkin olumlu tutumlara sahip olma